

MAGYARÁG

1938. Október 31

VII. No. 302

1 lei

Tulajdonos: „Frima” S. A. bejegy. la Trib.
Bihar Fsoc. 1798—1938

Felelős kiadó:
ÜZV. PASZTOR EDENE

Alapította: PASZTOR EDE

Felelős szerkesztő:
Dr Zoltán Jenő

Bejegyezve: Tribunalul Bihar Dos. No. 810—1938. Ordonanța No. 15—1938. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, P. M. Viteazul 4

Jelentékenyen előhaladtak a német-francia megnemítamadási egyezményre vonatkozó tárgyalások

**Mussolini a gyarmati kérdések ügyében ugyanolyan közvetítő
szerepet vállal, mint a müncheni értekezlet előkészítésében**

London, okt. 29. Az „Evening News” diplomáciai levelezője szerint a Németország és Franciaország közötti megnemítamadási egyezményről folyó tárgyalások jelentékenyen előrehaladtak és az egyezményt rövidesen nyilvános ságra hozzák. A német-francia nyilatkozatot ugyanaz a szellem fogja eltölteni, mint a Chamberlain—Hitler nyilatkozatot, de kifejezései pontosabbak és határozottabbak lesznek. A kérdéssről Ribbentropp és Ciano is tárgyalnak Rómában.

A Havas-ügynökség Párisból azt jelenti, hogy hivatalos francia körökben a francia-német nyilatkozat kiadását nem várják a közeli jövőre. Francois Poncet, Hitler kancellárral való megbeszélése óta semmi tárgyalás sem volt és a megbeszélések előrelátástól még bizonyos időt igényelnek.

Az „United Press” úgy értesül, hogy a német gyarmati követelések kérdésének megoldásában Mussolini ugyanolyan közvetítő szerepet készül vállalni, mint a müncheni értekezlet előkészítésében.

Bonnet is beszélt a német-francia kapcsolatokról

Marseille, okt. 29. A radikális párt értekezletén Bonnet francia külügyminiszter péntek délutáni beszédében nagy vonalakban vázolta a külpolitikai kérdéseket. Megemlékezett a szeptemberi súlyos válságról, majd hangoztatta, hogy Franciaország nem tagadja meg nemes eszményeit: a békét, a Népszövetséghez való ragaszkodását és az együttes biztonság elvét. Ugy hiszi, hogy a müncheni egyezmény az európai béke alapjául szolgálhat, anélkül, hogy Franciaországnak régebbi, nevezetesen a szovjettal kötött szerződését fel kellene bontania. Franciaország minden néphez közeledni kíván és a szívélyes bizalom alapuló kapcsolatot akarja fenntartani Németországgal és Olaszországgal is.

A magyar-cseh viszály ügye

Budapest, okt. 29. A ma reggeli magyar lapok méltatják Ribbentropp római látogatásának jelentőségét. Rámutatnak arra, hogy a megegyezés még nem jelenti azt, hogy a magyar—cseh viszályban is döntés történik. Előbb azt kell megállapítani, hogy helye van-e a döntőbíráskodásnak s csak azután kerül sor a végleges döntésre.

Mussolini pénteken délután 6 óráig tárgyal Rib-

bentroppal. A megbeszéléseknél jelen volt Ciano gróf is. A tárgyalásokat szombaton reggel folytatták.

A cseh kormány átadja válaszát Magyarországnak

Prága, okt. 29. Durcsánszky szlovák igazságügyminiszter Pozsonyból Prágába érkezett és azonnal érintkezésbe lépett

Bacsinszky ruthén belügyminiszterrel, majd együttesen tárgyalt Chvalkovsky csehszlovák külügyminiszterrel. A cseh szlovák kormány tagjai délután öt órakor minisztertanácsra ültek össze, hogy megvitassák a magyar jegyzékre adandó választ, amit át is adtak a magyar követnek.

Borzalmas részleteket jelentenek a marseillei tüzvészről

Marseille, okt. 29. Pénteken délután borzalmas tüzvész tört ki a francia kikötővárosban. Délután 2 óra tájban kigyulladt a Nouvelles Galeries nagyáruház hatalmas palotája és a tüzoltóság az erős szélviharban tehetetlennek bizonyult az elharapódzó lángokkal szemben. A tűz hamarosan átterjedt a szomszédos épületekre és egész uccasorok álltak lángban délután 3 órakor. A Nouvelles Galeries nagyáruház háromemeletes épületéből az elárusítónők és vásárló közönség közül sokan megsebesültek a tolongásban. Sokan a felsőbb emeletekről ugráltak le a tüzoltóság mentőponyváiba. Egyik elárusítónő kórházba szállítása közben meghalt.

Délután 4 órakor hatalmas robajjal beomlott a nagyáruház épülete és az égő zsarátokok rázuhantak a szomszédos épületekre. Tüzet fogott a Toialles-szálló, valamint egy bankház palotája is. Egy óra mul-

Az olasz kormány elfogadta a német kormány álláspontját a cseh magyar kérdésben

London, okt. 29. A Daily Telegraph szerint az olasz kormány elfogadta a német kormány álláspontját a cseh-magyar kérdésben.

A lap szerinti Ribbentropp és Ciano megbeszélésén nemcsak a magyar-cseh viszály, hanem más európai kérdések is szerepeltek. Olasz befolyásra — az angol lap szerint —

Németország lemondott arról, hogy Franciaországgal formális megnemítamadási szerződést kössön,

legfeljebb arról lehet szó, hogy a Hitler—Chamberlain közös nyilatkozathoz hasonló francia-német nyilatkozatot adnak. Németország és Olaszország a Franciaországgal szembeni politikájuk terén együtt haladnak. Németország hasonló nyilatkozatot ad Csehszlovákiának, amelyben lemond a háborúról.

Illetékes nemzeti szocialista körökben hangsúlyozzák, hogy Németország a következő években tevékenységét a gazdasági problémák felé irányítja.

tán a szálló épülete is beomlott. Több tüzoltó megsebesült. Lapunk zártakor a tüzvész még dühöng, a robbanások egymást követik és egymásután omlanak be az égő épületek. A katasztrófának valószínűleg több halottja is van. A radikális párt kongresszusát a tüzvész hatása alatt felfüggesztették.

Fényes előkészületeket tettek Öfelsége londoni fogadtatására

London, okt. 29. A londoni sajtó hasábjait szentel Öfelsége II. Károly király személyiségének közeli londoni látogatásának. A látogatás programját a legkisebb részletekig összeállították. Az angol király hadihajót küld Calaisba s több kísérőhajót a vendég államfő fogadására. A hajón az angol

királyi udvar képviselője fogja üdvözölni Öfelségét és a trónörökösét. A látogatás alkalmával amint a „Viitorul” írja, megbeszélnek a két állam politikáját illető összes kérdéseket. Valószínű, hogy a londoni román követséget nagykövetségi rangra emelik.

Mai számunk 8 oldal, 1 lei

MIT ÉR A NÉMET HADERŐ?

A világ egyik legerősebb hadserege a német mely háború nélkül győzött Münchenben

Az európai új helyzet most olyó alakulásának kétségtelenül fontos tényezője a német birodalmi haderő, mely az elmúlt hetek zűrzavarában harc nélkül megnyert egy kemény esatát. Hogy a nemrég határozatoknál ez az erő mennyire fontos érv volt, ha más nem is, sejteni engedi az angol miniszterelnök beszéde, mely a müncheni engedményeket összegezve, abba a megállapításba torkollott, mint végső következtetésbe, hogy: a béke ugyan biztosítva van, de Angliának folytatnia kell nagylendületű, gyors fegyverkezését.

A közelmúlt zajló események miatt is érdemes most felvázolni ezt a ma sokat szereplő erőt, az európai viszonylatokban magának mind fontosabb szerepet kiharcoló német birodalom külpolitikájának ezt a nagyon, talán minden más tényezőnél inkább fontos megfélemlítő eszközét.

A német birodalmi haderőről szóló sok monográfia közül vegyük elő az ismert francia katonai író, E. Carias „L'Armée allemande” című, ebben az évben megjelent, visszhangot vert tanulmányát és jegyezzük ki belőle néhány adatot, mely bizonyára érdekelni fogja az olvasót. Ezuttal mellőzzük a könyv bevezető szakaszait, melyek a német hadseregnek az évszázadok folyamán végbement fejlődéséről beszélnek; szorítkozzunk a mai „Wermacht” szerkezetét felvázoló adatok közötti gyors fűrkészésre.

A később újabb törvényekkel is kiegészített, 1935 március 16-i és 1935 május 21-i törvényekben fogalmazott ez a haderő.

A legfőbb parancsnok — a Führer.

A német szárazföldi hadsereg, a haditengerészet, a légi haderő — a nemzeivédelem eszközei — felett egyaránt a legfőbb parancsnok a Führer, a kancellár: Hitler Adolf. A hadsereg vezetésében ő utána következik a nemzetvédelmi miniszter, a hadügyminiszter (aki háború esetén generalisszimusa a seregnek), a haditengerészeti miniszter, a légi haderő minisztere, (ma Göring marsall).

A katonai szolgálat Németországban 18 életkortól 45 éves korig kötelező, háború esetén azonban, vagy ha más szükség úgy kívánja, a nemzetvédelmi miniszter változtathat ezen a kereten. A szolgálati idő tartama végső fokon a

vezér és kancellártól függ. Az eddigi egy esztendőről ezt 1936. augusztus 24-én két esztendőre növelték. A katonai szolgálatot megelőzően hat hónapon át minden német állam polgár kötelező munkaszolgálatot végez.

A sorozás.

A huszadik évüket töltő fiatalok minden év júniusától kezdve kötelesek jelentkezni a katonai felülvizsgáló bizottság előtt. A szolgálatra alkalmasokat a szárazföldi és a légi hadseregbe összel vonultatják be. A haditengerészethez a bevonulás ideje különböző: január, április és június elseje.

Azokat, akik katonai szolgálatukat már letöltötték, 35 éves korukig mint tartalékosokat tartják nyilván. A 35 és 45 év közöttiek a „Landwehr” tagjai. Negyvenöt éves kor után a háború esetén behívottak a „Landsturm” kereteiben kapnak behívást.

A még be nem hívott fiatalokat az „Ersatzreserve” (póttartalék) alakulataiban tartják számon: az Ersatzreserve I. a szolgálatra alkalmasokat öleli fel; az Ersatzreserve II. tagjai a nemárják, az elitáltak, elhatalasítottak, szolgálatra alkalmasnak és a papi szemináriumok növendékei közül kerülnek ki.

A behívott német állampolgár tehát:

a) 20—22 év között — két éven át — a tényleges hadsereg tagja;

b) 22—35 év között — tizenhárom éven át — tartalékos;

c) 35—45 év között — tíz éven át — a „Landwehr” kereteihez tartozik;

d) 45 év után — esetleg — a „Landsturm”-ban kap beosztást.

1914-hez viszonyítva a mai Németország katonailag kiképzett embereinek száma jóval nagyobb. A fenti szervezés alapján a mai német birodalom egy esetleges háború viszálynak már elején ki tudja fejteni a lakossága sűrűsége által lehetővé tett legnagyobb katonai erőt.

A tiszték és altiszték

A tényleges hadsereg tisztjei a katonai szolgálatot végző fiatalok közül kerülnek ki. A tisztjelöltek — Fahnenjunker — vizsgának vetik alá nemzeti szociálista meggyőződésük igazolása végett. Az érettségizett fiatalokat hat hónap után léptetik elő, a kisebb képzettségűeket csak egy év múltán. A német birodalmi hadsereg jövő tisztjei ezután kétéves tanulmányt végeznek — a drezdai,

müncheni, hannoveri, vagy potsdami „Kriegsschule”-ban — majd „Fähnrich” (zászlós) lesz belőlük és későbbi egységeiknél megkezdik próbaévüket. A jelöltek csak egységük tisztikarának kedvező véleménye alapján s azután nevezik ki tiszté, ha előbb kötelezik magukat, hogy 25 éven át megmaradnak a hadsereg kötelékében.

A tartalékos tiszték a behívott korosztályok ujoncai, volt tényleges tiszték és tartalékos altiszték közül kerülnek ki.

Az altiszték kiképzése két év alatt történik a potsdami altiszteti iskolában.

A német katonai erő létszámát törvény nem határozza meg, rávonatkozólag tehát csak hozzávetőleges számításokhoz lehet folyamodni.

A katonai szolgálatnak két évre növelése óta a német birodalmi hadsereg létszáma 800.000 ember, közte 250.000 hivatásos, vagy szolgálatban visszamaradt katona. A haditengerészet s a légi erő létszáma 100.000 ember. A tényleges hadsereg 900.000 embere mellett 50.000 tartalékos és 230.000 ifjú áll kiképzés alatt a német munkatáborokban. Ezeket is hozzászámítva a tényleges hadi erő létszámához, 1.200.000 emberre becsülhetjük a német birodalmi erő békelétszámát, amely — ezek szerint — körülbelül megegyezik a német császári hadsereg 1914. évi békelétszámával.

A német hadsereg felosztása

Az 1936. március 16-i törvény 12 hadtestre és 36 hadosztályra osztja a német szárazföldi sereget. 1938. őszén ez a következőkből állott:

4 vezérkar;

14 hadtest közülük egy páncélos;

39 gyalogos hadosztály;

1 hegyi dandár;

1 független lovas dandár;

3 páncélos hadosztály.

Ezenkívül különböző más alakulatok, melyek az általános tartaléknak részei: gépesített gépfegyverzáslóalj tank elleni ágyus alakulatok, vonat különítmények.

A gyalogsági hadosztály elvben a következőkből áll: 1 tábornok és egy vezérkar, 3 gyalogos ezred, 1 felderítő különítmény (Aufklarungsabteilung — A. A.) 2 tüzérezred (három 105-ös, egy 150-es és egy 100-as ágyucsoport (36 darab 37-es fegyverrel), 1 műszaki zászlóalj, 1 összekötő különítmény, 1 egészségügyi különítmény.

A nagy egységek a külön-

böző fegyvernemek valamelyikéből tevődnek össze. A német szárazföldi hadseregben nyolc van ilyen: gyalogság, lovas, tüzérség, műszakiak, összekötők, gépkocsisok, vontatók, egészségügyi alakulatok. Mindezeket — egyenruhájukon — a jelzések különbözteti meg: a gyalogság jelzése fehér, a vadászoké világoszöld, a lovasságé arany-sárga, a tüzérségé vörös, a műszakiak fekete, az összekötők világossárga, a gépkocsisoké rózsaszínű, a vasutasoké világoskék, az egészségügyieké sötétkék.

A német légi haderő.

A hivatalosan 1935. március 1-én megszervezett német légi haderő: a tulajdonképeni repülő erőből, a repülők elleni tüzérségből és a légi összekötő alakulatokból tevődik össze. A repülő erő rajokba (Staffeln), osztagokba (Fliegergruppen) és ezredbe (Fliegergeschwader) van beosztva.

A repülők elleni — gépesített — tüzérség útegekre, csoportokra és ezredre oszlik.

A német birodalom területeire hat légi kerület van beosztva; egy VII. körzet, melynek azonban nincs területe, a haditengerészeti repülőosztaghoz tartozik.

A hét „Luftkreiskommando” székhelye: az I.-é Königsberg, II.-é Berlin, a III.-é Drezda, a IV.-é Münster, az V.-é München, a VI.-é Kiel, a VII.-é Brunswick.

A német haditengerészet.

A német haditengerészet: a nyílt tengeri hajóhadból, a Balti-tengeri és az Északi-tengeri parancsnokságokból áll. A nyílt tengeri hajóhad, amelynek főparancsnoksága Kielben székel, a harci tengerészet hajóit öleli magába s hadosztályokra van osztva. A könnyebb hajók kisebb hajórajok kereteibe illeszkednek.

A félkatonai alakulatok jelentősége az utóbbi időben nagyon lecsökkent Németországban. A katonailag megszervezett rendőrséget részben beolvastották a hadseregbe — az 1935. március 16-i törvény értelmében: a „Landespolizei” egységei, ugyszintén a „Feldjägerskorps” és a „Bahn-schutz” alakulatai — akár a közlekedést, akár a vasutakat ellenőrzik — mind katonai vezetés alá tartoznak.

Emberanyaga, felszerelése és kiképzése révén a német birodalmi hadsereg rendkívül erős szervezetet jelent, mely hathatós támogatója a birodalom erőyes politikájának.

Egész öltönyre, kabáttra
**szövet, vászon,
diftin, flanel**
maradékban
potom áron
most érkezett
Steiner maradékos
Calea Victoriei 3. az udvarban.

Az új betegsegélyző törvény értelmében nem a munkaadó fizeti az első hetet a beteg munkásnak

A mezőgazdasági munkások biztosítása csak egyes helyeken lesz kötelező

Bukarest, okt. 29. Az „Universul” részleteket közöl az új betegsegélyző törvény javaslatáról.

Az új törvény szerint biztosításra kötelezettek lesznek az összes alkalmazottak 8000 lei havi fizetési (eddig 6000 lei volt a határ), továbbá a kisiparos munkaadók, az otthon dolgozó iparosok, a sofőrök, bérkocsisok, fuvarozók, vándorkereskedők, hordérok.

A mezőgazdasági munkásokra csak ott lesz kötelező a betegsegélyző, ahol az orvosi segítséget meg lehet szerezni.

A tagok orvosi kezelése, orvosságra, betegtáppénzre, bal-eseti, szülési és halálseti segélyre tarthatnak igényt. Az orvosi kezelés a betegség első napjától jár, táppénz a betegség 4-ik napjától. A szülési segélyt pedig két évi jagság és 26 heti beizetett járulék után jár.

A rokkantsági segély 200 heti befizetett járulék után jár. Az új törvény szerint nem a munkaadó fizeti az első heti táppénzt sem.

A biztosított tag, aki betöltötte 60-ik életévét a rokkantsági nyugdíjjal egyenlő összegű nyugdíjat kap, ha legalább 200 befizetett hete van, 65 éves korban pedig 1000 befizetett hét után.

A tag felesége, gyermekei, munkaképtelen szülei orvosi kezelésre és 75 százalékos kedvezményű kórházi kezelésre tarthatnak igényt.

A biztosított halála esetén özvegye a nyugdíj 50 százalékat, kiskorú gyermeke 20 százalékat kapja.

A járulékok

A biztosítottakat nyolc osztályba sorozzák (eddig öt osztály volt). A járulékot a munkaadó és alkalmazott egyenlő arányban fizeti.

Az I. osztályban a tanoncok és fizetés nélküli gyakornokok havonta 30 leit fizetnek.

II. osztályban 999 lej havi fizetésig 60 leit havonta.

III. osztályban 1000 és 1499 lej közötti fizetés után 100 lei lesz a havi járulék.

IV. osztályban 1500—1999 lei fizetés után 130 lei a havi járulék.

V. osztály 2000—2499 lei fizetés között 180 lei a havi járulék.

VI. osztály 2500—3999 lej közötti fizetés után 260 lej.

VII. osztály 4000—5000 lej közötti fizetés után 360 lej.

VIII. osztály 5000 lejen felül

fizetés után 400 lej a havi járulék.

Az eddigi 1,20 százalékos pótdíjat 1,50 százalékra emelték.

A 65 életéven felül a tagdíj-járulékok fizetési kötelezettsége megszűnik, de a tagok megőrzik teljes jogaikat.

Minden biztosítottnak 3 évre érvényes könyvecskéje lesz, az ötnél több alkalmazottat foglalkoztató munkaadó fizetési listák alapján fizeti be a járulékokat; a többiek bélyegek felragasztásával.

Az állam évi 120 millió lejjel járul hozzá a Betegsegélyző alapjaihoz.

A jövedelmek felosztása a kö-

vetkezőképpen történik:

60 százalék a helyi Betegsegélyző pénztárak alapja: orvo-

si kezelés, táppénz, adminisztrációs költség, 5 százalék a központi Betegsegélyzőhöz megy, 35 százalék pedig a nyugdíjalapra.

A legalább 15 ezer taggal rendelkező betegsegélyző pénztár autonómiát kap, igazgató-ságát azonban a minisztérium nevezi ki.

Ralea munkaügyi miniszter most tanulmányozza a javaslatot és már a közeli napokban végleges formát ad a tervezetnek.

**Olcsó, de jó tűtés,
Olcsó, de jó világítás,
Olcsó, de jó zene**

ez:

**Kokszbrikett „Bohn” cserépkáihában
Öt, tíz és tizenöt wattos „Lumen” izzólámpa
Kis fogyasztásu, jó teljesítményű rádió**

BAZILLI és DEAK

electrotechnikai üzlete, Park szálló épületében. Telefon 35-35.

Sulgosan elítélte a katonai törvényszék a nagyszebeni nyomdában készült röpiratok készítőit és forgalombahozóit

Hét vádlottat három-három évi fegyházra, a nyomdatulajdonost és a nyomdászokat két-két évre, öt vádlottat hat-hat hónapra ítélték

Kolozsvár, okt. 29. Csütörtök délután kezdődött meg a kolozsvári katonai törvényszéken az év legnagyobb légiónista pöre. A vádlottak között ügyvédek, tanárok, magántisztviselők s nyomdászok szerepeltek.

A vádirat szerint a vádlottak a nagyszebeni Tirfa Titus tulajdonában levő nyomdában légiónista röpiratokat nyomtatnak, többek között az emlékeztető iasii légiónista peréről és ezekben a zárt tárgyalás anyagát is nyilvánosságra hozták. A kiáltványokat és röpiratokat aztán Kolozsvárra hozták terjesztés végett.

A hatóságok a nyomára jöttek a légiónista szövetkezésnek és letartóztatták a Nagyszebeni nyomdattulajdonost és a nyomda majdnem egész személyzetét, valamint azokat, akiket azzal gyanúsítottak, hogy a röpiratok kolozsvári terjesztését végezték.

A vádlottak tagadták az ellenük felhozott vádakát, Tirfa Titus nyomdatulajdonos és személyzete kijelentette és egyben tanukkal kívánta bizonyítani, hogy sohasem vett részt illegális mozgalmakban s a röpiratok kinyomtatásában egyszerű üzletet látott, az alkalmazottak pedig csak vezetőik utasítását követték. A kihallgatás után a tárgyalást péntek reggel fel-függesztették. Péteken néhány kihallgatás után Blebea dr. őrnagy-ügyész mondott éleszan-

gu vádbeszédet és súlyos büntetést kért a vádlottakra, akiknek bűncselekménye kimeríti a társadalmi rend elleni szövetkezés kritériumait.

A vádbeszéd elhangzása után a vádbeszédek egész sorozata következett. Végül a katonai törvényszék ítélethozatalra vonult vissza és hosszasan tanácskozás után meghozta a rendkívül súlyos ítéletet, amely Acriva dr., Popa Emil dr., Fagadariu dr., Cocianu, Clement, Petrascu professzor, valamint Tirfa Aurel vádlottakat három-három évi fegyház-

büntetésre 3 évi jogvesztésre és egyenkint tízezer lej pénzbírságra ítélt. Michnai Kálmán nyomdászt, Tompos nyomdászt, Tirfa Titus nyomdatulajdonost két-két évi fegyház-büntetésre, 3 évi jogvesztésre és egyenkint tízezer lej pénzbírságra ítélték. Hathavi fegyház-büntetésre ítélték a törvényszék Fantana Harlea, Popovici Bacriya és Diac vádlottakat. Az ítélet kihirdetése után az elítélteket átkiscérték a katonai fogházba.

Magasugrás -- teketekávéval...

Kopenhágában kizárólag pincérek számára atlétikai vállalt rendeztek, amely igen sok humorra szolgáltatott okot mert a népszerű „járókelők” nagy tömegben igyekeztek a maguk módja és sportfelfogása szerint az elsőseget megszerezni. Azonban volt egy-két „komoly eset” is ezen a versenyen, amelynek egyike méltán kelthetett feltűnést, mert egyenesen az akrobatika szintjén állott. Ugyanis egy nemrég felszabadult fiatal pincér 140 centimétert ugrott a magasba olyanformán, hogy egyik kezében egy tálcát tartott két

csésze feketével. Állítólag a csészékből egy csöpp fekete nedű sem csordult ki... A másik „érdekes” teljesítmény az volt a versenyen, amikor a 110 méteres alacsony gát futásakor a versenyzők 12 tányérral a kezükben futottak és ugrottak át tíz gátat. Az első egy tányért ejtett el és egy gátat döntött, a második viszont egyetlen tányért sem tört, de négy gátat döntött... Sprintszámok nem voltak, mert világszerte ismert tény, hogy a pincérek irtóznak a — gyorsaságtól...

AZ ÚJ ÜGYVÉDTÖR- VÉNY KRITIKÁJA

(p.) Most, hogy a „Gazeta Tribunaletor” című szaklap teljes egészében közli az ügyvédtörvény tervezetét, végre alkalmunk van a közvetlenül érdekelteknek is megmutatni, hogy készül. Amikor Armand Călinescu belügyminiszter elkészítette az új közigazgatási törvény tervezetét, teljes egészében leköszöltette a napilapokban, hogy mindenkinek alkalma legyen hozzászólni. Az Ügyvédunió kebelében a jelek szerint nincs meg ugyanez a hajlandóság a közvetlenül érdekeltek véleményének kikérésére. Még az Ügyvédi Kamarák választmányának sem küldték meg a tervezet véleményezés végett — csak egyes Kamarákhoz juttat el, amelyek dékánjai tagjai az elnökségnek. Pedig itt nemcsak egzisztenciákról van szó, hanem egy az ország közéletében igen nagy szerepet játszó testület jövőjéről.

Dr Zigre Miklós, a nagyváradi Ügyvédkamara kiváló dékánja, egy hírlapi nyilatkozatban kijelentette, hogy az új ügyvédtörvény-tervezet körül nagyon sok érdek érvényesül és a tervezet, úgy ahogy most fest, inkább a jövő generáció érdekeit tartja szem előtt.

Ha meggondoljuk, hogy a tervezetben először szerepel a numerus clausus és az étnikai arányszám bevezetése, a Romániában eddig érvényes összes törvények között — bizonyos, hogy a „jövő generáció” alatt nem a kisebbségi ifjakat értik. Végeredményben a kisebbségi szülők önmaguk sem irányítják már régen gyermekeiket a ügyvédpálya felé, az átrétegződési folyamat az ügyvédséget már a kilátástalan jövőt jelentő foglalkozások közé sorozta — az ügyvédi kar nacionalizálása tehát természetesen fejlődés törvényei szerint is bekövetkezik. Eppen ezért felesleges az étnikai arányszámot törvénybeiktatni. Felesleges és káros, mert hiszen az ügyvédi kar kell legyen az első, amely a törvényekre és az alkotmányra féltékenyen igyekszik. Az alkotmány pedig ilyen megkülönböztetést nem ismer.

Az ügyvédség fokozatokra való osztása ellen egyaránt tiltakoznak a kisebbségi és a román ügyvédek. Párisban meg lehet valósítani az „avocat” és „avoué” rendszerét, a konzultáló, törvényszék előtt tárgyaló, tábla előtt tárgyaló ügyvédi osztályozást. Nálunk — kisvárosban, — ahol egy ügyvéd örül, ha bármilyen pert kap, az ilyen kategorizálás csak arra lenne jó, hogy néhány jólkereső fiskális mellett, a legmélyebb nyomorba

taszítsa az ügyvédek nagy többségét. Hasonló ehhez az az intézkedés, amely megnehezíti és feltételekhez köti az ügyvédek szabad költözködésének jogát, egyik kamarából a másikba való átiratkozását.

Kétségtelen, hogy ma az ügyvédi foglalkozás nem tartozik a legirigylésreméltóbb pályák közé. Nagyon sok ügyvéd van, aki szívesen elmenne nyugdíjba akár havi 4000 leierért is, semhogy irodát tartson fenn és várja a klienseket, akik nem jönnek, vagy ha jönnek, szegénységi bizonyítványt hoznak magukkal. Egy törvény, amely az igazságszolgáltatásnak a bírói karral csaknem egyenrangú tényezőjéről dönt,

nem születhetik meg a pillanatnyi helyzet adottságaiból. Ki tudja, hogy néhány év múlva nem következik-e be újabb konjunktúra, nem lesz az ügyvédség ismét jövedelmező és egzisztenciát biztosító foglalkozás? Minden mostani jogfeladás a jövőre nézve járhat súlyos következményekkel.

A jelek szerint lamandi igazságügyminiszternek is más a felfogása az ügyvédi kamara igazi feladatairól. A minap jelentette ki, hogy nem kíván a kamarák alkotmányához nyulni, de ez nem jelentheti azt, hogy kizárjanak frontlarcos zsidó ügyvédek — minden törvény és alkotmány ellenére. Hisszük, hogy az igazságügyminiszter nem fogja megengedni a „numerus clausus” bevezetését. A sorompókat nem lehet felnyitni. Ma az ügyvédek, holnap az orvosok, holnapután a kereskedők és iparosok léphetnek fel hasonló

követelésekkel.

Az a lamandi igazságügyminiszter, aki Cernautiban kijelentette, hogy elmúltak a február előtti idők és a nemzet összes alkotó s termelő energiáinak egy táborban a helye, nem értelmesei és nem értelmezheti másként, mint hogy az a román állampolgár kisebbségi ifju, aki kiutaztatással végzi el az egyetemét, éppoly eleme a nemzetnek, mint többségi társa. Csak egyféle numerus clausus lehetséges: az értékek szelektálása, csak egyféle zártkörű: a tehetségtelenség és tudatlanok kirekesztése. A sokféle érdek közül, amely az ügyvédunióban az ügyvédtörvény módosításra körül érvényesül — reméljük végül is az az érdek fog yőzrelemre jutni, amelyet lamandi igazságügyminiszter képvisel: a társadalmi harmónia és az igazságszolgáltatás tisztaságának érdeke.

Részben leszállította a nagyváradi tábla a szalonjai végrehajtók büntetését

A pénzügyigazgatósági vizsgálat a nagyszalonjai percpéción szabálytalanságokat fedezett fel. Megállapították, hogy három végrehajtó — Patócs Ferenc, Cristea János és Pop László — közösen több hamisítást követtek el és

154.000 lejellel megkárosították az államot.

A végrehajtók a felektől pénzt hajtottak be és erről nyugtát adtak. A könyvben maradt ellennyugtára viszont kisebb összeget vezettek be és a diferenciát elsikkasztották. A végrehajtókat letartóztatták és vád alá helyezték. A nagyváradi törvényszék ítélkezett felettük és Patócs Ferencet két évi, Cristea Jánost két év

hat hónapi és Pop Lászlót egy évi fogházra ítélte. A vádlottak felebbezték és tegnap került az ügy a tábla elé. A tábla részben helyt adott a végrehajtók felebbezésének és Pop László büntetését három hónapra szállította le. Patócs és Cristea büntetését helyben hagyta a tábla.

A diplomácia titka

Gabriel Honotaux, a francia akadémia tagja, a híres öreg diplomata és történetíró így ír a diplomatáról a Journalban.

— A diplomata ügyes, külföldön tartózkodó ember. Távol áll a belső viszálykodástól, saját országával csak a kormány utasításai után érintkezik, ezeket az utasításokat megfontoltan, bölcsen, komolyan alkalmazza és munkájának menetéről csak kormányt értesíti a legnagyobb titokban. Tegyük még hozzá ehhez, hogy a diplomatát általában hosszú pályafutása után, rendkívüli képességek és tapasztalatok alapján választják ki. Nem szavazás ülteti be állásába... Vele szemben a kormány áll, melynél akreditálva van s melyet nézeteihez kell hajlítania. Az idegen diplomáciai kar körében él, szövetségesei, barátai, tanácsadói vannak e kar tagjai között. Nem mond nekik semmit, de tekintete bejárja az egész látóhatárt, hogy tudja, mit lehet tenni és mit nem, mit lehet elérni és mit nem. Érintkezik a sajtóval. A közvélemény alakítói

val. A vadászaton, a klubban, a társaságban, miközben nyulat lő, vagy bóköl egy szép

hölgynek, alkalma van elejteni egy-egy megjegyzést, ami aztán megjárja a maga útját... A diplomata nem síkös ember. Nem izgul a repülőgép vagy a vonat indulása miatt

Féltékenységből megsebesítette menyasszonyát

Ploesti, okt. 29. Teodor Cimpoca Magurele községbeli leány féltékenységből lelőtte menyasszonyát, Grigore Anu-

ja 23 éves leányt. A szerencsétlen leányt, akinek sebesülése életveszélyes a ploestii kórházba szállították.

A felrobbant gránát megölt egy gyereket

Csernovicz, okt. 29. Ciobanas Vasile 11 éves öccse, Constantin 7 éves fiúcskák a legelőn a háborúból visszamaradt gránátot találtak. A kisfiúk játszani kezdtek a grá-

náttal, ütögették azt, mire felrobbant. Ciobanas Vasile rögön megölte a felrobbant gránát, öccsét pedig életmentésén megsebesítette.

Megfelebbezték a marosvásárhelyi lelkészválasztást

Marosvásárhely, okt. 29. — Megirtuk annakidején, hogy a Vártemplom egyházközség megüresedett lelkési állására Csiki József hitoktató lelkészt választotta meg a presbiterium. A választást a hívők egy cso-

portja megfelebbezte a marosi egyházmegye esperesi hivatalához. Az esperesi hivatal a felebbezést áttette a marosvásárhelyi egyházi irodához, amely még nem döntött annak ügyében.

János bácsi

olvasta Daladier beszédét? Vajjon miért támadta meg azokat, akikkel eddig a népfrontban volt?

— Ugy olvastam, hogy megmagyarázta: azér támadott, mer' a kommenisták lapja Hitler bérencének nevezte, oszt minden reggel, amikor felébredt, ezt kellett elolvasnia. Te kintettel arra, hogy francijáju ért és ezt az ujságot el tudta olvasni, németül pejig nem tud, oszt a német lapok amit írnak rula azt nem érti, inkább azokat támadta, akikkel a parlamentbe' együtt vót, mint azokat, akikkel Münchenbe' együtt ült.

— Vajjon milyen következményei lesznek ennek a beszédnek?

— A népfront mán úgy láccik felbomlott, oszt Daladijé, aki mindig azzal henege, hogy frontyharcos, most mán nem mondhatta magáról, hogy ü egyben népfrontyharcos is. Olvastam, hogy Erijó vót minyiszterelnök aszontta, hogy sajnálja a beszéd elhangzását. Azt azonban nem tette hozzá, hogy kit sajnál: Daladijé-e, vagy a kommunistákat?

— Hát ahhoz mit szól, öregem, hogy a ruszin miniszterelnököt elmozdították, sőt eljárást is indítottak ellene?

— Pejig még alig egy-két európai fővárosban vót köruton, se Stokholmba', se Rigába nem látogatott el. Mán a multkor monntam, hogy nem vezet az jóra, ha egy országba' van egy főminyiszterelnök és több alminyiszterelnök, oszt a főminyiszterelnök parancsol az alminyiszterelnöknek. Mán minyiszterelnöknek lenni se érdemes.

— Mit szól maga a sorozatos vasuti szerencsétlenségekhez?

— Én tudom a magyarázatát. Elsejétől kötelező a vasuti biztosítás. Oszt ennek akar lekrámot csinálni a céjefer.

Sulyosan megsebesült a vadászfaton egy fiatal hajtó

Sulyos vadászszerencsétlenség történt Bács község határában. Baciú Gheorghe és több vadásztársa a határban vadászott. Számos hajtót vittek magukkal. Baciú Gheorghe vadászat közben sulyosan megsebesítette Ioan Pulharu alsólónai 16 éves hajtót. A fiatal fiúnak hátába furódott a golyó. A szerencsétlen falusi fiút beszállították a sebészeti klinikára, Baciú ellen pedig megindították az eljárást.

Felöltő-, átmeneti kabát-, öltöny- és diákegyenruha

SZÖVETET

KEVÉS PÉNZÉRT LEGJOBBAT AD

Katz Posztóáruház Avram Iancu 1

Nyolc munkást elevenen eltemetett a vihar Piatra Neamţ megyében

Piatra Neamţ, okt. 29. Az a hatalmas vihar, mely mint jelentették előbb a Fekete tengert korbácsolta fel, majd végig szántott a tengerpart vidékein Piatra-Neamţ megyében is rettenetes erővel száguldott el és hatalmas károkat okozott. Itt a vihar csakugy, mint a tengeren emberáldozatot is kívánt. Az oantui erdőben egy nyolc tagból álló munkáscsoport dolgozott, mikor rájuk

szakadt az istenítéletidő és a vihar, meg a zápor ellen egy földbeásott és elhagyott kunyhóban huzódtak meg. Mikor a vihar tombolása tetőfokára hágott, egy évszázados fát csavart ki gyökerestől a kunyhó mellett, majd a hatalmas fáóriás a kunyhóra zuhant. A nyolc munkást a rájuk szakadó fa és a kunyhó romjai teljesen eltemették és csak a vihar lecsillapultával bukkantak

nyomukra a segélykiáltásukra odasiető munkások. Kiásták a munkásokat a fa és a kunyhó romjai alól és akkor eléjük tárult a szomorú valóság. Tautu 27 éves munkást agyonzúzta a rája zuhanó fa, a többi munkások is kivétel nélkül sulyosan megsebesültek, kinek karjai, kinek lábai törtek el. A vihar szerencsétlen áldozatait a legközelebbi kórházba szállították.

Nagyváradoon él Demkó Ioan, a szlovák nemzeti tanács elnökének rokonsága

A legutóbbi csehszlovákiai változások számos új nevet vetettek felszínre. A nevek közül egy-kettő ismerős és ezek közé tartozik Demkó Jánosnak, a most megalakult szlovák nemzeti tanács elnökének a neve, akinek rokonai — itt laknak Nagyváradoon.

A Demkó-család közismert Váradoon és ha eddig általában nem is tudtak a család „magas” rokoni kapcsolatairól, a Demkó család minden tagja, szorgalmával és puritánságával vivott ki elismerést és megbecsülést magának.

A család széniorja Demkó Gyula, köztisztviselőként álló bádógosmester. A Fabricilor utcán van bádógos műhelye, hétfőn és pénteken pedig a Nagypiac téren hozza forgalomba saját készítményű és kitűnő hírnévnek örvendő bádógfazekait. Az eladást — a gazda szemétől hizik a jószág elv alapján — maga végzi. De — miközben a vevők forgatják, kopogtatják, kalapálják a jóállású fazekakat — van ideje a magas állásba jutott rokonról is beszélni.

A gyulai Demkó-család

— Igen kérem, tudok róla, írják az ujságok. Mutogatták is, meg kérdezték is, hogy rokonunk-e? Hát hogyne volna rokonunk. Tótok vagyunk mi is. Aztán meg minden Demkó

rokonunk.

Gyengéden figyelmeztetjük, hogy a nemzeti tanács elnöke nem tót, hanem szlovák, de Demkó ur büszkén megkötötte magát:

— Tót az kérem. Tót volt és tót marad. Nem kell azt szégyelni. Nem szégyeltük régebben sem és nem szégyeljük most sem, hogy a család egyik tagja ilyen magas méltóságba emelkedett.

Demkó Gyula már elkönyvelte a rokonságot és érdeklődött: honnan állapította meg a családi kapcsolatokat?

— Mi gyulaiak vagyunk. Onnan jöttünk ide. A család egy része fenn lakott Felső-Magyar országon, mások meg itt laknak Arad megyében, Szent-Annán. Az édesapám még hiszen őrizte a családi hagyományokat és ő beszélt nekünk sokat a Demkó-családról. Nagy kiterjedésű, szép familia. Tekintélyes és vezetőszeretettel játszó emberek voltak közöttünk. Udvari pap is kitelt belőlük. Az édesapám unokabátyja ott volt a királyi udvarnál. Ferenc Józsa udvari papja volt. Akkor ő volt a család büszkesége. Most ez a Demkó.

— Az édesapám mesélte, hogy Gyulán is kitűntette magát a Demkó-család. Alapítvány van az ottani iskolában és ott

ingyen tanítanak minden Demkó gyereket. Ott tanult

Demkó János is, aki most ilyen sokra vitte.

— Onnan került Felső-Magyarországra és évekig csak ritkán hallottam felőle. Én magam nem is ismerem. Mi nem vagyunk politizáló emberek és a többi rokonok is csak ritkán említették a nevét.

— Tudom, rengeteget tanult, küzködött, kinlódott. Harcolni kellett az elveiről. De most megvan az eredménye. Igazuk van a rokonoknak: sokra vitte.

— Nem azért, de szeretnék vele megismerkedni. Mégis, csak rokon. Meg aztán jó is volna.

Legalább hagyna egy kis pénzt is reánk.

De ezt csak úgy mellékesen jegyzi meg. A fontosabb mégis csak a rokoni összetartás. Ha már ilyen szép nagy a család.

Demkó Gyula meglegedetten számol be a családról. De közben gondja van az üzletre is. Ide is, oda is válaszol:

— Van kisebb is, nagyobb is. Kitűnő, prima fazék. 160 lei az ára. 150-nél nem adom alább.

Demkó urat nem zavarja a családdal esett nagy tisztesség. Tudomásul veszi, büszke is rá, de a legfontosabb mégis a saját maga dolga. A Demkók csak a munkát ismerik, bírányára az a másik Demkó Szlovákiában is ilyer

Amit a filmrendezőnek tudni kell?

Egy amerikai újságíró érdekes sorozatot állított össze azokból jelenetekből, amelyek minden filmben kivétel nélkül pontosan egyformán ismétlődnek és zajlanak le. Ebből a különös sorozatból itt adunk néhány érdekes megfigyelést.

1. Falusi lányokon soha sincs cipő vagy harisnya. A rendezők, úgy látszik, azt hiszik, hogy vidéken még „nem találják fel” sem a cipőt sem a harisnyát.

2. A filmek dús gazdag bankárai különösképpen mindig pont akkor kapnak értesítést vagyoni összeomlásukról, amikor feleségük éppen estélyt ad. Ilyenkor aztán zavarban vannak.

3. Szépasszonyok éppen akkor ülnek a tükör előtt és rakják arcukra a kozmetika csodaszereit, amikor a befűrő be toppan. Ilyenkor aztán a befűrő rögtön szerelmes lesz, énekel valami szívhez szóló dalt és azonnal megjavul és az ékszerek hátrahagyásával önagyságával együtt megszökik.

4. Az urak klubjaikban kivétel nélkül szmokingban jelennek meg. Vannak olyan filmek, amelynek pergetése során a néző teljesen megelégedik arról, hogy a szmokingon vagy frakkon kívül más ruha is létezik és amikor elhagyja a mozit, nagyon csodálkozik azon, hogy ő és társai „közönséges” szürkében járnak.

5. A kártyajátéknál mindig egyetlen család fosztja ki a társaságot. Érdekes, hogy a család üzemeit a publikum már az első pillanában észreveszi, míg a filmben szereplők egész éjszaka nem jönnek rá, miért van, hogy ők állandóan vesztenek, a család pedig állandóan nyer? Igazán naiv emberek ezek a filmsztárok.

6. Még véletlenül sem történt meg eddig az a csoda, hogy a film intrikusa a film végén éppen olyan boldog lett volna, mint a film jólelkű hőse. Egyhangú költői igazságszolgáltatás.

Mindezeket tekintetbe véve nehéz eldönteni azt a kérdést, ki a felületesebb és naivabb, a forgatókönyv írója vagy a film rendezője?

A nem zsugorodó egyenruha

Newyorkból jelentik: Az Egyesült Államok hadseregének kísérleti laboratóriumában kétféle kutatás után feltalálták a nem zsugorodó szövetet. Az új szövetből készült egyenruhák több órai áztatás után sem zsugorodnak.

IPAROS UJSÁG

Csak a tartományi székhelyen működhet a céhek központja?

Nagyvárad, okt. 29. Az új céhtörvény alkalmazása körül még sok kérdés vár tisztázásra. A törvény végrehajtási utasításának megjelenéséig a meglevő szakszervezetek sem tudnak céhekké átalakulni, legfőként azért, mert nincs tisztázva a székhely kérdése.

A törvény ugyanis nem mondja ki expressis verbis, hogy a cég székhelye csak a tartomány székhelye lehet, de viszont kimondja, hogy a tartomány nagyobb városaiban bizonyos önálló hatáskörrel rendelkező céhfiókok (szekciók) állíthatók fel.

A munkakamarai elnökök

legutóbbi bukaresti értekezletén felmerült ez a fontos kérdés. Az értekezlet résztvevői szótartották, hogy

például Gyulafehérváron, — ahol alig néhány iparos él, lehetetlen céhközpontot létesíteni,

ugyanakkor, amikor a Maros tartomány más városaiban: — Marosvásárhelyen, Nagyszebenben ezrével élnek az iparosok. Elképzelhetetlennek látszik, hogy például a bányász-céh központja is a tartomány székhelyén: Temesváron, vagy Gyulafehérváron legyen és ne a bányavidék egyik városában. Az értekezlet az a felfo-

gás alakult ki hogy a végrehajtási utasítás üdvös intézkedése lenne, ha

a cég központja nem kizárólagosan a tartomány székhelye, hanem az a város legyen, ahol az illető cég legtöbb tagja lakik.

Ez esetben lehet remélni, hogy Nagyváradon is marad néhány cég központja, mert köztudomású, hogy több iparos szervezet, mint például az Építőiparosok Szövetsége, Nőiszabcs Szindikátusa, stb. itt sokkal jobban be van szervezve és több taggal rendelkezik, mint a kolozsvári hasonló szervezet.

Őfelségétől kérnek orvoslást a szerzett jogaikban veszélyeztetett erdélyi és bánági építőiparosok

Kolozsvár, okt. 28. Az erdélyi és bánági építő, kőműves és ácsmesterek gyűlést tartottak Temesváron, amelyen Nagyvárad, Nagyszeben, Kolozsvár, Arad, Marosvásárhely, Lugos és Csernovic kiküldöttjei vettek részt, hogy megtárgyalják az építési vállalkozás új törvényes rendezése folytán előállott helyzetüket.

A kiküldöttek megegyezően megtárgyalták a nagyjelentőségű kérdést és elhatározták, hogy emlékiratban ismertetik álláspontjukat, amit Marta Alexandru királyi helytartó

utján a munkaügyi miniszter elé juttatnak.

Az értekezlet résztvevői a következő táviratot intézték Őfelsége II. Károly királyhoz:

„Az alábbi kérést bátorodunk Felséged trónja lépcsőjéhez terjeszteni: A közmunkaügyi miniszterium törvényrendeleten dolgozik, amellyel a vállalkozók tevékenységét szabályozza. Értesüléseink szerint a miniszterium két törvényjavaslatot készített, amelyek teljesen figyelmen kívül hagyják az erdélyi, bánági és bukovinai építő, kőműves és ácsmesterek helyzetét és amelyeknek

törvényerőre való emelkedése számtalan egzisztencia tönkretételéhez vezetne. Legmélyebb hódolattal kérjük Felségedet annak elrendelésére, hogy a törvény szentesítése előtt a mi képviselőinket is meghallgassák, hogy ezáltal helyzetünk tisztázódhassék. Alázatos kérésünk továbbításáért Felségedhez fordulunk és kérjük, fogadja alattvalói ragaszkodásunk biztosítását.”

A táviratot Martin András, az építőipari csoport elnöke és Gazda József, az Ipari Szindikátus főtitkára írták alá.

Az asztalos iparosok gazdasági megmozdulása

Nagyvárad, okt. 29. Nagy érdeklődés mellett tartotta meg taggyűlését az Építőiparosok Szövetségének asztalos szindikátusa e hó 24-én este nagyjelentőségű taggyűlést.

A gyűlést Bauer Győző szindikátusi elnök nyitotta meg.

Pintér István szövetségi elnök a miniszterium rendeletét ismerteti, mely szerint a helybeli inspektorátus, illetve a Munkakamara sürgősen ki fogja szolgáltatni a munka-, illetve a mesterkönyveket.

Pintér István szövetségi elnök a jelenlévők megnyugtatóására a general vállalkozók nevében garantálja, hogy érvé nyesítik: „a szövetségi tag, csak szövetségi taggal dolgozathat” alapelvet. Ezután ismerteti az új céhtörvény fontosabb rendelkezéseit.

Ezután Singer Endre ügyv. elnök bejelenti, hogy a Szövet

ség már lépéseket is tett a fenti törvény előírásai szerint való szervezkedésre.

A váradi „Építőiparosok Szövetségének” hírei

— Az asztalos szindikátus f. hó 31-én, hétfőn este fél 7 órakor fontos szakmai taggyűlést tart.

— A vas- és fémiparosok szindikátusi ülése november 2-án, szerda este fél 7 órakor

lesz.

— A mérnök, építész és kőműves szindikátus november 3-án, csütörtökön este szakmai taggyűlést tart.

— November 5-én, szombat este 9 órai kezdettel a Szövetség disznótoros vacsorát rendez a Katholikus Legényegylet helyiségeiben.

Iskolakönyvek kötését

a legolcsóbban vállalja a

PASZTOR EDE cég

könyvkötészete, Piața Mihai Viteazul 4

EGY SORSJEGY

GHEORGHE
STĂNOIU

TÓL GAZDAGGA TESZI!

ÁLLAMI SORSJÁTÉK

FIK. GRADEA - BUL. FERDINAND 3

FIK. GRADEA - BUL. FERDINAND 3

AZ ARABOK OSTORA...

A titokzatos Lawrence ezredes fantasztikus kalandjairól tartott előadást barátja Kolozsváron

Romániai körútja során Kolozsvárra érkezett Sir Ronald Storrs. Jeruzsálem és Cyprus volt kormányzója, aki annak idején közvetlen baráti kapcsolatot tartott fenn Lawrence ezredessel s egyike azoknak, akik a különös férfi személyéhez közelebb férkőztek. Sir Storrs idejövételének nem pusztán látogatási jellege van, az akadémiai kollégium épületében „Lawrence, Arábia koronázatlan királya” címmel előadást tart a legendás hírű, egykori barátjáról.

Grimm professzor bemutat az előkelő angol vendégnek. — Sir Ronald Storrs, aki fázósan kolózik átmeneti kabátjába, magas, középkorú, pirosas-arcú férfi, rövidre nyírt vörös-szőke angol bajuszt és különös formájú, csontkeretes szemüveget visel. Világoskék ing és sötétebb kék kötött nyakkendő, sötét ruha és vastagtalpu cipők tartozékai még megjelenésének.

— Előadásom után — mondja feltűnő szívélyességgel — szívesen nyilatkozom. Most, tekintettel arra, hogy meglehetősen rekedt vagyok, és kimélnem kell a hangomat az előadásra, — nem sokat szeretnék beszélni. De nem bánom, három percig — emeli fel keztyűbe bujtatott jobbja három ujját — „lőcs” előtt is beszélgethetünk. Persze a napon...

„Olvassa el könyvem!”

Néhány lépést teszünk az akadémiai kollégium épületének sarka felé, ahová még néhány bágyadt sugarat küld az októberi nap.

— Mit óhajt kérdezni?

— Mint Lawrence ezredes személyes ismerésétől és barátjától róla, s az ő életéről szeretnék Kormányzó Úrtól néhány, eddig ismeretlen részletet hallani.

— Lawrence ezredesről? — ismétli csendesen a volt kormányzó — de hiszen, amit róla tudok, — mindent elmondok előadásomban. Ha még bővebben óhajt az ezredes személye felől tájékozódni, olvassa el „Orientations” (Tájékoztatók) című könyvem, amelynek első két fejezetében Lawrence ezredessel foglalkozom.

Órájára néz és kezét nyújt.

— Viszontlátásra az előadáson.

Az akadémiai kollégium kor

szerűen berendezett, rejtett tetővilágítással felszerelt előadó termét. Sir Ronald Storrs előadása alkalmából zsúfolásig megtöltötte az érdeklődő közönség.

Sir Ronald Storrs az 1914-es időkbe vezette vissza hallgatóit, amikor Kitchener lord mellett Kairóban teljesített diplomáciai szolgálatot. Részletesen beszámolt arról, miként jutott eszébe, hogy az arabok segítségét megnyerje az angoloknak az Arábia északi része felől beözönlő török csapatok ellen. Kitért arra, hogy miként kapcsolódott be Lawrence ezredes az arab mozgalomba s milyen gyorsan sikerült ennek a rendkívüli embernek a sivatagok fiainak bizalmát megnyerni. Lawrence-t a kit egyetemi hallgató korában, ösztöndíjjal küldték az Fufra-tesz partjára, hogy ott régészeti tanulmányokat folytasson, később amikor a kalandvágyó férfi az „Intelligence Service” szolgálatába lépett, ő mutatta be Abdalahnak, az arabok akkori fejének.

Lawrence azzal szerzett népszerűséget arab körökben, hogy vas-akaratú egy-kettőre tulszárnyalta az arabok csodálatraméltó fizikai teljesítményeit. Kétszer olyan hosszú ideig vágatott tevéhaton, két-

szer olyan hosszú utat tett meg mezítláb a forró homokon mint az arabok. Meg is becsülték érte, nyolcvan arabból álló testőrség védte állandóan az életét.

Bár élne még!

Ezután azokról a legendákról beszélt a kitűnő előadó, amelyek Lawrence halála után keringtek róla. Az olasz-abesszin háború idején azt híresztelték, hogy az abesszinek oldalán küzd, belekeverték személyét a kurdok törökök ellen viselt harcába is, az igazság azonban az, hogy Lawrence ezredes 46 éves korában, György király jubileumi évében (1935-ben) motorkerékpár szerencsétlenségnek esett áldozatul.

— Bár élne még — mondta meghatottan a volt kormányzó, — de jobb, hogy meghalt, mert ha életben maradt volna a szerencsétlenség után, most vak, süket, néma és bēna lenne.

Nem volt nőgyűlölő.

Sir Ronald Storrs a továbbiakban néhány szóval pompás portrét rajzolt Lawrence ezredes testi megjelenéséről. Megemlítette többek között, hogy alacsony ember volt, az angol egyenruhával mindig

meggyűlt a baja, hol egy gomb nem „stimmelt”, hol az öv volt túl bő. Nagyon szerette a latin és görög nyelvet, Bach fugáit, Beethoven és Wágner szerzeményeit s olykor félórát lecsukott szemekkel élvezte a zongorajátékot. Sokoldalú ember volt éppen olyan kiváló diplomata, min amilyen technikus, motorkerékpárján, amelyen szerencsétlenül járt, tiz új mechanikai találmány volt, amely mind Lawrence örökösén dolgozó agyából pattant ki. Érdekes intimításokat mesélt el még a XX. század kalandos életű hősről, majd megcáfolta azt a hiedelmet, mintha Lawrence nőgyűlölő lett volna.

Lawrence utolsó levele

Kitűnő barát is volt, amiről többször tanúságot tett, egyszer háromszáz kilométert motorkerékpárral, hogy Storstól elbucszhassék.

Befejezésül Sir Storrs Lawrence ezredes utolsó hozzáintézetét levetít olvasta fel, amely tudomása szerint egyben utolsó kézvonása is „Arábia koronázatlan királyának”. A levélben arról ír Lawrence ezredes, hogy még nem tudja, milyen kalandok várnak rá s ezzel a két szóval fejezi be sorait: „Béke mindenkinek”.

A volt kormányzót, aki látható megrendüléssel, elérzékenyült hangon fejezte be előadását, a lelkes közönség hosi szasan megtapsolta.

Nem kérheti egyik nyugdíjas sem a drágasági pótlékának felemelését

Bolchis Ioan volt szatmári postafőnök, nyugdíjaztatása után közigazgatási keresetet nyújtott be a nagyváradi táblához. A volt postafőnök úgy érezte, hogy a nyugdíjazásnál sérelem érte, mert a drágasági pótlékot tulságosan csekély összegben állapították meg. Bol-

chis szerint ugyanis Szatmáron nagyobb a drágaság, mint azokban a városokban, amelyekkel Szatmárt egy csoportba osztották be és ezért kérte, hogy ennek megfelelően részére nagyobb drágasági pótlékot állapítsanak meg. A tábla tegnap foglalkozott Bolchis kere-

setével, amelyet dr. Farkas László szatmári ügyvéd hatásos érvekkel igyekezett alátámasztani. A tábla azonban elutasította a nyugdíjas postafőnök keresetét és megállapította, hogy minden ilyen kereset elfogadhatatlan.

A tábla helybenhagyta a sikkasztó szatmári adópénztárnok büntetését

Ezen a héten harmadszor kerül Kuk Jenő, a szatmári pénzügyigazgatóság volt főpénztárosának az ügye a nagyváradi tábla elé. A hét elején a szatmári pénzügyigazgatóságon elkövetett kétféle millió lejes sikkasztás ügyében tartották meg a főtárgyalást.

A főtárgyalás után az ítélethirdetést tegnapra halasztották. Időközben a tábla elé került Kuk 16.000 lejes sikkasztási pere is. Ezért — a szatmári törvényszék ítéletét helybenhagyva — másfél évi fegháza ítélte a tábla. A kétfé-

lejes sikkasztás ügyében tegnap hirdettek ítéletet. A tábla elutasította úgy az ügyesség, mint a vádlott felebbesét és helybenhagyta a szatmári törvényszék ítéletét, amely három évi fegháza ítélte Kuk Jenőt.

Rádió műsor

VASÁRNAP

BUCURETI. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó. 9.55 Istentisztelet közvetítése. 13.15 Hírek. 13.25 A Sibiceanu-zenei hangverseny. A hangverseny szünetében körülbelül 14.10 Hírek. 15.10 Vidám műsor. 19. Időszaki anyagok. 19.17 Katonazenekar. 19.50 Sporthírek. Utána felolvasás. 20.15 Tánccselezek. 21 A hétről. — 21.15 A Rádiózenekar hangversenyének közvetítése, Strescu tenor és Metzner hegedűművész közreműködésével. A hangverseny szünetében körülbelül 22 Hírek. 22.40 Gramofonlemez. 23 Sporthírek. — 23.15 Gramofonlemez. Majd hírek közvetítése külföldre németül és franciául.

BUDAPEST I. 10.30 Hírek. 11 Református istentisztelet 12 Egyházi ének és szentbeszéd a Jézus Szíve templomból. 13.20 Pontos időjelzés. 13.30 Operaházi zenekar. 14 Hírek 15 Előadás. 15.1k Hanglemez. 16 Gazdáknak. 16.45 A rádió szalonzene. 17.30 Előadás. 18 Felvidéki népdalok. 18.40 A Baranyay huszárezred a XVIII. század háborúiban. Előadás. 19.10 Cigányzene. 20 Hírek. 20.10 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 20.20 Énekszámok. 21 Sporteredmények. — 21.10 Bajor Gizi előadástestje. 22 Hírek. 22.20 A Budapesti Hangversenyzenekar. 22.50 Időjárásjelentés. 23.30 Hírek német és olasz nyelven. 23.40 Hanglemez. 24 Hírek angol és francia nyelven. 24.15 Cigányzene. 1.05 Hírek külföldi magyarok számára.

HÉTFŐ

BUCURESTI. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben sport hírek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19 Időszaki anyagok. — 19.17 Volanescu Florica bölcső dalokat énekel. 19.40 A rádiózenekar hangverseny. A hangverseny szünetében körülbelül 20.10 Felolvasás. 21.05 Felolvasás. 21.20 Vonósnyégyes. 22 Hírek. 22.20 Baumann-Radulescu énekesnő. Brahms: Két szerb dal; Nyolc cigánydal. 22.45 Vendéglői zene. Majd hírek közvetítése külföldre németül és franciául.

BUDAPEST I. 8 Hírek, étrend, közlemények. 9.40 Hírek 10 Református istentisztelet. 11 Evangélikus istentisztelet. 13 Déli harangszó, utána hanglemez. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Az 1. honvédegyezred zenekara. 15.35 Hírek. 15.50 Árfolyamhírek. 17.15 Diákféltő. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Előadás. 18.15 Operaházi zenekar. 19.05 Hárfakettős. 20 Hírek. 20.10 Hírek szlovák és ruszin nyel-

APRÓHIRDETÉSEK

A legkisebb apróhirdetés ára 10 szóig 20 lei — minden további szó 2 lei. — Előfizetési díj havonta 40 lei. — Megjelenik mindennap.

ALLAS

Fugyi és Fugyivászhely részére keresünk jó kereseti lehetőséggel újságárut. Jelentkezni a Magyarság kiadóhivatalában.

Diótörő munkálányok azonnali munkára jelentkezzenek. Fehér diótörőde, Str. Avram Iancu 5. 4666

Ugyes kifutót azonnal felvesszünk. Jelentkezni a kiadóhivatalban. 4593

Diótörő lányok azonnali munkára felvétetnek. Str. Aurel Vlaicu 20. házakhoz is adunk ki. 4713

Kifutófiút felvesszük. Iván, Str. Decebal 56. 4715

Kerékgyártó tanulónak egy fiút teljes ellátással felvesszük. Róth, Str. Ispirescu 3. 4714

Keresek ügyes kiszolgálónőt Balázs, Alexandri 34. 4677

Diótörő munkások azonnali felvétetnek. Ugyanott házakhoz is kiadunk diótörni. Diótörőde, Str. Aurel Vlaicu 2. 4705

Jómunkás borbélysegéd állást keres Pataky, Str. General Holban 24. 4716

VETEL-ELADÁS

Selejtes kreppapír tekercsenként leszállított árban kapható különböző színekben a Pásztor Ede cégnél.

A nagyállomástól alig öt percrenyire, a volt városi szállótelep mellett, házépítésre alkalmas parcellák, köztük több sarokhely is eladó. Értekezni a tulajdonosnál délelőtt 9-ig, délután 2—4 óra között Str. Franceza 12. 2420

Makulatura újságpapír kapható kis és nagy mennyiségben Pásztor Ede cégnél Piața Mihai Viteazul 4.

Egy kézi hajtású tengeridaráló „Kühne” gyártmány eladó Str. Franceza 12. 2419

LAKÁS

Kiadó két szobás lakás, melékényiségekkel, kerttel november 1-re. Érdeklődni Riha főkönyvelőnél, Városi vasút.

KÜLÖNFÉLE

szanatórium alsó ut. 4717
galban segítik, ha bizalommal fordul hozzám. Jónő, Calea Izvorului negyedik 31/a. Tüdőszanatórium alsó ut. 4717

Kiadó előnyös árban a Piața Mihai Viteazul legforgalmasabb helyén 2 szoba, lakásnak, irodának, műhelynek, raktárnak stb. kiválóan alkalmas. — Cim a kiadóban. 4629

Megtaláltam a számok titkát. Küldje születési dátumát, megkapja ingyen a sorsjátékot nyerő számának kiszámítását. Cim: Francisc iroda, Cluj. Subdeal 24. 4597

Január 1-től drágább a rádió

Bukarest, okt. 28. A belügyminisztérium intézkedése folytán 1939 január elsejével a rádió előfizetési árai megváltoznak, illetőleg megdrágulnak. Az új tarifa értelmében detektoros készülékek után évi 360 lej és illeték lesz fizetendő, míg lámpás vevőkészülékek előfizetési díja évi 780 lei lesz,

valamint a havonként 65 lei az eddigi 50 lejhez szemben. Ez az illeték egyaránt érvényes a lakásokban, iskolákban, kórházakban, állami szanatóriumokban, kulturális körökben, kaszárnnyakban, börtönökben, — vagy járművekben felszerelt vevőkészülékekre.

Oltár elé vezette Bucarestiben nyolcvanhatéves kiválasztottját egy 83 éves aggastyán

Bucuresti, okt. 29. Szokatlan esküvő színhelye volt szerdán délután a Szent Konstantin templom. Dumitru Ionescu, az ifjú férj, 83 éves volt, Dobai Mária pedig, akit az oltár elé

vezetett, 86 éves. Mindketten az egyik bucurestii aggménház apoltjai. 1912-ben, 26 évvel ez előtt polgári házasságot kötöttek s csak most került sor az egyházi esküvőre.

ven. 20.25 Magyar nóták. 21.30 Alfred de Vigny-est. 22.20 Hírek. 22.50 Zongorahármas. —

23.30 Hírek német és olasz nyelven. 23.40 Petőfi és Ady versek francia fordításban. 24

Értékes perzsaszőnyeget loptak a kolozsvári ferencrendi zárdából

Hajdu János és Kocsis István napszámosokat a kolozsvári rendőrség tettenérte, — amint értékes perzsaszőnyeget akartak értékesíteni. Kiderült, hogy a két napszámos a szőnyeget a kolozsvári ferencrendi zárdából lopta el. Mindkettőjüket a rendőrségre kísérték és eljárást indítottak ellenük.

SPORT

Ma délelőtt Nagyváradon lejátszák a Mures-Török-vés mérkőzést

A Mures—Török-vés felebbezési ügyben a kupabizottság a Török-vés javára döntött és a mérkőzést Nagyváradra tűzte ki. A mérkőzést ma délelőtt 10 órakor játszik le a Carol pályán.

Forrongás a Szövetségben

Ismeretes, hogy Tilea Viorel, a Szövetség elnöke, külföldön tartózkodik. Külföldi tartózkodása alatt kampány indult ellene és a demonstratív magatartás következménye, hogy nyolc csapat az elnökének választotta Marinescu tábornokot Tilea elnök ma hazaérkezik és hétfőn Bukarestbe utazik. Ugy tudják hogy kedden vagy szerdán összehívják a Szövetség ülését. A Gazeta Sporturilor a Szövetség egy tekintélyes vezető tagjának a lemondásáról tud...

Az Arsenal Bucurestiben

A világhírű londoni együttes, az Arsenal, a jövő évre európai turát készít elő. A párisi L'Auto úgy tudja, hogy az Arsenal Budapest, Prága és Bukarestbe látogat el.

20 ezer induló egy futóversenyen

Moszkva. — A Szovjet fővárosában most folytak le a „Vorosilov” mezsei futóversenyek. A versenyeket kilencedszer ismételték meg ebben az évben. A versenyen 19.190 induló vett részt, ami rekord a szovjet atlétika történetében. Győztes Ivanovici mezsei futóbaajnok lett. A leningradi mezsei futóversenyen 9000, a kievi mezsei futóversenyen 12.000 induló vett részt.

NYOMATOTT PASZTOR EDE
CÉGNEL ORADEA
PIATA MIHAI VITEAZUL 1.

Hírek angol és francia nyelven 24.10 Cigányzene. 1.05 Hírek külföldre.